

1. UVOD

„Hiljadama godina su se čovjek i priroda skladno razvijali i napredovali. Priroda je pomagala čovjeku da opstane, nudila mu svoje bogatstvo i bila nesebična prema njemu. Ravnoteža je postojala vijekovima. U njegovoj skorijoj historiji, zahvaljujući velikom napretku nauke i tehnike, u trci za napretkom i zaradom, čovjek je zaboravio na prirodu. Ona nas posljednjih godina i sama opominje“ [4].

Zagađivanje vazduha u novije vrijeme poprima razmjere koje zahtijevaju posebnu pažnju u smislu preduzimanja mjere zaštite. Takođe se i pridodaje velika pažnja pravilnom upravljanju otpadom, koja je kod nas sve zastupljenija u zadnje vrijeme.

Pravilno sakupljeni otpad korisna je sirovina. Odvojeno sakupljanje otpada omogućuje reciklažu i ponovnu upotrebu čime se štede sirovine i energija, smanjuje se zagađenje okoline i količina novo proizvedenog otpada. Otpad koji može da se reciklira jeste: papir koji se odlaže u plave kontejnere, staklo koje se odlaže u zelene kontejnere, žuti kontejneri su namijenjeni za plastiku, i sivi kontejneri za limenke i metal.

Pored ovog otpada koji može da se reciklira i ponovo koristi, postoji i opasni otpad koji nastaje skoro u svakom domaćinstvu, to jesu, stare baterije, ulja, akumulatori, lijekovi itd. Pojedine vrste ovog otpada bi se trebale vratiti u trgovine, gdje su proizvedeni i kupljeni. Za većinu opasnog otpada trebalo bi da postoje mjesta za sakupljanje takozvana „reciklažna dvorišta“.

„U cilju povećanja racionalizacije odvojenog sakupljanja i transporta otpada razvili su se novi sistemi ovih procesa. Kao prvi korak razvijen je sistem pretovara, koji je ograničen sistemom sakupljanja otpada. Osnovni koncept tih sistema zasniva se na minimalnom angažovanju radne snage i smanjenja rizika po okolinu i od nesreća pri izvođenju tih radnji. U ovom cilju razvili su se sistemi:

- utovara sa kompaktnim uređajem na vozilu i
- sa korištenjem zamjenljivih kontejnera.

Danas se koriste novi sistemi sakupljanja i transporta otpada, kao što je utovar kontejnera sa čeonu strane vozila, bez prisustva radnika i istovar kontejnera sa strane vozila kod korištenja zamjenljivih kontejnera”[1].

Deponija „Karabegovac“, nalazi se u Doboju, u zapadnom dijelu grada, smještena je u jednom dijelu kamenoloma, od prvih kuća je udaljena oko 1000 m. Preduzeće „Progres“ iz Doboja bavi se sakupljanjem, transportom i obradom otpada.

Deponije predstavljaju složen sistem, koji je po pravilu, sastavljen od: donje zaštitne obloge, sistema za sakupljanje i odvođenje procjednih voda, drenažnog sloja, sistema za sakupljanje (često i tretman) otpadnih gasova, kao i sistema za monitoring gasnih emisija, procjednih voda, zagađivanja podzemnih voda od strane deponije i prekrivnog sloja.

Izvori emisija štetnih materija kod odlagališta komunalnog otpada mogu biti iz pokretnih izvora i to od vozila koja vrše dostavu i deponiranje otpada, te iz nepokretnih izvora i to objekata koja se nalaze u sklopu odlagališta kao i samog odlagališta. Površina odloženog otpada je izvor emisije, ukoliko odlagalište nije opremljeno sistemom za otplinjavanje.

U cilju kontrole emisije štetnih materija, na sanitarnom odlagalištu trebaju se skupljati i